

Sygn. akt: I ACa 989/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2013r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Tomasz Szabelski
Sędziowie:	SA Bożena Błaszczuk (spr.) SA Anna Beniak
Protokolant:	st.sekr.sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej w Ł.**

przeciwko **Zespołowi Opieki Zdrowotnej w S.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 20 kwietnia 2012r. sygn. akt X GC 644/11

1. oddala apelację;

2. zasądza od Zespołu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 989/12

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. wystąpił z pozwem przeciwko Zespołowi Opieki Zdrowotnej w S. o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kwoty 238.020,37 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty i kosztami postępowania sądowego.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 30 września 2011r. Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 238.020,37 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 września 2011r.

do dnia zapłaty oraz kwotę 2.976 zł tytułem opłaty sądowej i kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany złożył sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenia od powoda zwrotu kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2012r. Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od Zespołu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 238.020,37 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 12 września 2011r. do dnia zapłaty oraz kwotę 19.119 zł tytułem kosztów postępowania.

Powyższy wyrok został oparty o następujące ustalenia:

W dniu 16 lutego 2010 r. spółka (...) zawarła z powodem umowę o współpracy w zakresie obsługi i monitoringu wierzytelności i udzielania poręczeń, na mocy której powód poręczył istniejące i niewymagalne zobowiązania oraz przyszłe zobowiązania podmiotów określonych w załączniku nr 1 do umowy, w tym pozwanego, do łącznej kwoty 5.000.000 zł. Poręczenie obejmowało należności główne za zobowiązania powstałe z tytułu usług. W § 3 umowy postanowiono, że w wypadku niespłacenia zobowiązania przez pozwanego na rzecz spółki (...), zawiadomi ona powoda, który jako poręczyciel spłaci to zobowiązanie i w zakresie spłaconego zobowiązania stanie się wierzycielem pozwanego. Powodowi za poręczenie należała się określona w § 4 ust. 1 umowy prowizja, a zapłata tej prowizji miała nastąpić na podstawie faktury. Kolejnymi aneksami do umowy zmieniono wysokość poręczenia ostatecznie do kwoty 7.300.000 zł.

W trakcie współpracy z pozwanym spółka (...) wystawiła pozwanemu następujące faktury VAT z tytułu serwisowania sprzętu:

- z dnia 17 stycznia 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 1.865,04 zł płatną do dnia 16 lutego 2011r.;
- z dnia 17 stycznia 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 895,43 zł płatną do dnia 16 lutego 2011r.;
- z dnia 10 lutego 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 2.815,64 zł płatną do dnia 12 marca 2011r.

Za powyższe zobowiązania pozwanego poręczył powód i zapłacił spółce (...) w dniu 28 marca 2011r. należności wynikające z wyżej wymienionych faktur, po odliczeniu prowizji, kwotę 2.760,47 zł w ogólnej kwocie 336.005,70 zł zapłaconej w tym dniu na rzecz tej spółki medycznej, w dniu 28 kwietnia 2011r. kwotę 2.815,64 zł w ogólnej kwocie 628.871,23 zł zapłaconej w tym dniu na rzecz tej spółki medycznej. O dokonanej zapłacie należności powód powiadomił pozwanego w dniu 28 marca 2011r. i w dniu 28 kwietnia 2011r. wezwał do wpłaty należności. Spółka (...) potwierdziła dokonanie zapłaty należności przez powoda.

W dniu 26 sierpnia 2010r. powód zawarł ze spółką (...) pisemną umowę o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń, na mocy której powód poręczył istniejące i niewymagalne zobowiązania oraz przyszłe zobowiązania podmiotów określonych w załączniku nr 1 do umowy do łącznej kwoty 5.000.000 zł, w tym za pozwanego do kwoty 1.000.000 zł. Poręczenie obejmowało zobowiązanie z należności głównych. W § 3 umowy postanowiono, że w wypadku niespłacenia zobowiązania przez pozwanego na rzecz spółki (...), zawiadomi ona powoda, który jako poręczyciel spłaci to zobowiązanie i w zakresie spłaconego zobowiązania stanie się wierzycielem pozwanego z prawem do naliczania dalszych odsetek za opóźnienie. Powodowi za poręczenie należała się określona w umowie prowizja.

W trakcie współpracy między pozwanym ZOZ a spółką (...), spółka wystawiła pozwanemu następujące faktury z tytułu usług diagnostycznych:

- w dniu 31 grudnia 2010r. fakturę VAT nr (...) na kwotę 9.662 zł płatną do dnia 30 stycznia 2011r.;
- w dniu 31 grudnia 2010r., fakturę nr (...), na kwotę 64.239 zł, płatną do dnia 30 stycznia 2011r.;

- w dniu 31 stycznia 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 14.938 zł płatną do dnia 2 marca 2011r.;
- w dniu 31 stycznia 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 65.716 zł płatną do dnia 2 marca 2011r.;
- w dniu 28 lutego 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 15.701 zł płatną do dnia 30 marca 2011r.;
- w dniu 28 lutego 2011r. fakturę nr (...) na kwotę 60.170 zł płatną do dnia 30 marca 2011r.

Za powyższe zobowiązania pozwanego wobec spółki (...) poręczył powód, a następnie zapłacił spółce w dniu 15 lutego 2011r. należności wynikające z wyżej wymienionych faktur po potrąceniu prowizji w kwocie 67.722,78 zł w ogólnej kwocie 162.081,38 zł zapłaconej przez powoda tej spółce medycznej; w dniu 14 marca 2011r. kwotę 74.448,04 zł w ogólnej kwocie 181.225,97 zł zapłaconych należności na rzecz tej spółki medycznej; w dniu 14 kwietnia 2011r. kwotę 69.920,94 zł w ogólnej kwocie 389.314,48 zł zapłaconych należności tej spółce medycznej. O dokonanej zapłacie należności powód powiadomił pozwanego w dniach 15 lutego, 14 marca i 14 kwietnia 2011r. i wezwał do wpłaty należności. Spółka (...) także potwierdziła fakt zapłaty należności przez powoda.

Powód wystawił pozwanemu noty odsetkowe nr (...) na kwotę 3.350,06 zł obejmującą odsetki ustawowe od łącznej kwoty 69.673,64 zł, nr (...) na kwotę 2.946,20 zł obejmującą odsetki ustawowe od łącznej kwoty 71.935,12 zł i nr (...) na kwotę 1.972,79 zł obejmującą odsetki ustawowe od łącznej kwoty 71.935,12 zł.

Pismem z dnia 22 sierpnia 2011r. powód wezwał pozwanego do zapłaty należności wynikających z przedstawionych faktur w terminie do dnia 24 sierpnia 2011r. pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową.

Poręczenie za cudzy dług jest czynnością prawną, która zgodnie z treścią art. 876 k.c. rodzi po stronie poręczyciela powinność spełnienia określonego świadczenia tylko w razie gdy nie spełni go dłużnik główny, a więc poręczenie ma charakter gwarancji.

W niniejszej sprawie powód na podstawie umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń zawartych ze spółkami (...)spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (...)spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W., jako poręczyciel, zobowiązał się spłacić zobowiązania pozwanego ZOZ w S..

Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu nieważności zawartych przez powoda z wyżej wymienionymi spółkami umów o współpracy w zakresie obsługi wierzytelności i udzielania poręczeń, jako zawartych bez zgody organu, który utworzył pozwany Szpital. Zarzut ten strona pozwana uzasadniała brzmieniem przepisu art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010 roku o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 230, poz. 1507), zgodnie z którym wymóg uzyskania zgody organu założycielskiego dotyczy „czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela w przypadku zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej”.

W ocenie Sądu Okręgowego umowy o współpracy zwarte pomiędzy powodem a wymienionymi powyżej spółkami do tego rodzaju czynności nie mogą być zaliczone. Umowy te odpowiadają bowiem treści umowy poręczenia, nie zaś umowie cesji wierzytelności regulowanej w przepisach art. 509 i nast. k.c. Treścią tych umów jest bowiem spłata zobowiązań dłużnika, za którego powód poręczył w przypadku nie wywiązania się przez dłużnika z obowiązku zapłaty wymagalnych zobowiązań, nie zaś bezpośredni przelew wierzytelności na inny podmiot przez wierzyciela. Przepis art. 509 k.c. nie ma zastosowania w sytuacji, gdy strony zawarły umowę poręczenia. W przypadku umowy poręczenia nie dochodzi do przeniesienia wierzytelności na skutek czynności prawnej wierzyciela, ale do nabycia wierzytelności z mocy samego prawa przez osobę trzecią (poręczyciela), która spłaca wierzyciela (art. 518 § 1 k.c.). Nie można utożsamiać dwóch odrębnych instytucji prawa cywilnego w sytuacji, gdy ustawodawca w sposób wyraźny je różnicuje.

Z powyższych względów wskazany przez stronę pozwaną przepis art. 53 ust. 6 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej nie znajduje zastosowania do umów zawartych między powodem a spółkami. Z tego względu podnoszony przez stronę pozwaną zarzut nieważności wskazanych umów jest niezasadny. Legitymacja powoda do wystąpienia z niniejszym

powództwem wynika z treści przepisu art. 518 § 1 k.c., zgodnie z którym osoba trzecia, która spłaca wierzyciela nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty.

Pozwany nie kwestionował ani wysokości swojego zobowiązania, za które zapłacił powód, ani faktu zapłaty, ani też wysokości dochodzonej należności. Na skutek zapłaty przez powoda długu pozwanego, za który odpowiadał osobiście, nabył on spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 238.020,37 zł na podstawie art. 518 § 1 k.c. O odsetkach ustawowych Sąd orzekł w oparciu o art. 481 § 1 k.c., gdyż wskutek wstąpienia w prawa zaspokojonego wierzyciela powód nabył prawo do żądania od pozwanego dalszych odsetek ustawowych z tytułu zwłoki w zapłacie zobowiązania. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o nieobciążanie go kosztami procesu z uwagi na zasady współzycia społecznego, ponieważ informował powoda przed sporem o swoim stanowisku, które podtrzymywał w sprzeciwie oraz z uwagi na trudną sytuację finansową spowodowaną wdrożeniem systemu naprawczego mającego na celu uzyskanie pożyczek od instytucji i spłatę należnych zobowiązań. W ocenie sądu a quo zachowanie pozwanego dało podstawę do wytoczenia powództwa. Pozwany nie regulował bowiem ciężących na nim zobowiązań wobec dostawców. Zapłata należności bezpośrednio dostawcom i poinformowanie o tym powoda wyłączyłyby konieczność spłaty przez powoda poręczanego zobowiązania. Wniosku pozwanego o nieobciążanie go kosztami postępowania nie uzasadniała także trudna sytuacja finansowa szpitala. Pozwany nawet nie wskazał, aby jego sytuacja finansowa była trudna. Ponadto sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej nawet niekorzystna nie stanowi podstawy do zastosowania art. 102 kpc.

Apelację od powyższego wyroku złożyła strona pozwana zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie prawa materialnego, tj. art. 58 k.c. w zw. z art. 53 ust. 6 ustawy z dnia 30. 08. 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010r. (Dz. U. Nr 230, poz. 1507) zastąpionego przez art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 654) przez ich niezastosowanie oraz błędną wykładnię art. 53 ust. 6 cytowanej ustawy, tj. oderwaną od literalnego brzmienia i celu czynności prawnej wskazanej w trym przepisie oraz ratio legis samego przepisu, polegającą na przyjęciu, że jego dyspozycją nie są objęte umowy o współpracy zawierane między powodem a dotychczasowymi wierzycielami pozwanego (z mocy których doszło do zmiany wierzyciela, tj. powód stał się nowym wierzycielem pozwanego) i tym samym uznanie, że doszło do skutecznej prawnie zmiany wierzyciela pozwanego będącego samodzielnym publicznym ZOZ – mimo braku zgody na tę czynność jego podmiotu tworzącego, a w tym także uznanie, że powód jest legitymowany czynnie w niniejszej sprawie, podczas, gdy jak wynika z literalnej treści art. 53 ust. 6 ustawy o ZOZ – ach dotyczy on czynności prawnych mających na celu zmianę wierzyciela, co oznacza, że swoim zakresem obejmuje nie tylko umowy bezpośrednio dotyczące zmiany wierzyciela, lecz także te umowy, których skutkiem jest taka zmiana, a do których zaliczamy niewątpliwie także przedmiotowe umowy o współpracy.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje. Z ostrożności procesowej w razie nieuwzględnienia powyższego zarzutu o zmianę rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu i chociażby częściowe nieobciążanie pozwanego kosztami procesu z uwagi na zasady słuszności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest niezasadna.

Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, które znajdują pełne odzwierciedlenie w zebranych materiale dowodowym, który został przez sąd pierwszej instancji oceniony wszechstronnie i przy pomocy kryterium wiedzy doświadczenia życiowego i zasad logicznego rozumowania.

Źródłem zobowiązań poręczonych przez powoda i dochodzonych w niniejszym procesie były umowy zawarte pomiędzy stroną pozwaną a spółkami: (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Umowy te zostały zawarte przed dniem 22 grudnia 2010r., a zatem przed dniem wejściem w życie art. 53 ust. 5, 6 nieaktualnej już ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 22 października 2010r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. nr 230, poz. 1507), która weszła w życie dnia 22 grudnia 2010r., a co za tym idzie również przed dniem wejścia w życie art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 654), który obowiązuje od dnia 1 lipca 2011 r. O zawarciu tych umów przed dniem wejścia w życie w/w ustaw stanowiących podstawę obrony strony pozwanej, świadczy treść umów o współpracy w zakresie obsługi wierzycelności i udzielania poręczeń zawartych pomiędzy w/w spółkami medycznymi a powodem. Umowa pomiędzy powodem a spółką (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. została zawarta w dniu 16 lutego 2010 r., a umowa z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w W. została zawarta w dniu 26 sierpnia 2010r. (umowy k. 26 – 29, 119 – 123). W § 1 ust. 1 w/w umów spółka medyczna oświadczyła, że na mocy odrębnych umów zobowiązała się dostarczyć do zakładów wymienionych w załączniku nr 1 dostawy lub usługi, za które będzie wystawiała faktury VAT, a Zakłady zobowiązały się płacić za te dostawy lub usługi w terminie wskazanym w wystawionej fakturze. W załączniku nr 1 do w/w umowy z dnia 16 lutego 2010r. wymieniony jest po poz. 85 pozwany Zakład opieki Zdrowotnej w S. (k. 35), a w umowie z dnia 26 sierpnia 2010r. pozwany ZOZ wymieniony jest pod poz. 13 (k. 124). Oznacz to, że umowy o dostawy lub o usługi pomiędzy pozwanym a w/w spółkami medycznymi były już zawarte w dacie zawarcia przedmiotowych umów z powodem.

Nie można zasadnie twierdzić, że źródłem zobowiązań pozwanego ZOZ wobec spółek (...) i (...) były faktury wystawiane za wykonane usługi lub dostarczone towary, gdyż wystawione faktury były tylko skutkiem zrealizowania zobowiązań spółek wobec pozwanego wynikających z umów o usługi lub dostawy. Dla oceny zatem realizacji tych zobowiązań należy kierować się prawem obowiązującym w dacie zawarcia tych umów zgodnie z ogólnie obowiązującą zasadą wyrażoną w art. XXVI ustawy z dnia 22 kwietnia 1964r. Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. nr 16 poz. 94 z 1964r. bez zmian) i art. 3 k.c., że do oceny skutków prawnych czynności prawnych stosować należy prawo obowiązujące w dacie dokonania tych czynności oraz, że ustawa nie ma mocy wstecznej, chyba, że to wynika z jej brzmienia lub celu.

Z art. 4 ustawy z dnia 22 października 2010r. (Dz. U. Nr 230, poz. 1507) wynika, że przepisy art. 53 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 22 października 2010r. 2010r., stosuje się do zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej, powstałych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Ustawa ta weszła w życie z dniem 22 grudnia 2010r. Skoro źródłem zobowiązań strony pozwanej są umowy zawarte przed 16 lutego i 26 sierpnia 2010r., to art. 4 ustawy z dnia 22 października 2010r. wyklucza zastosowanie art. 53 ust. 6 i 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991r. do oceny ważności umów zawartych pomiędzy powodem a spółkami medycznymi. Z tej samej przyczyny do oceny zobowiązań pozwanego szpitala wobec w/w spółek nie może być brany pod uwagę przepis art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654). Na podstawie art. 220 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. ustawą z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.) utraciła moc w dacie wejścia w życie tej ustawy, tj. z dniem 1 lipca 2011r. Zgodnie z ogólnie obowiązującą podstawową zasadą prawa cywilnego *lex retro non agit* (nie działania prawa wstecz), uregulowaną w art. 3 k.c., do oceny stosunków prawnych stosuje się prawo obowiązujące w dacie zawarcia umowy. Zasada ta zapewnia stronom stosunków cywilnoprawnych poczucie bezpieczeństwa prawnego oraz umożliwia budowanie zaufania obywateli do państwa. Dzięki obowiązywaniu tej zasady, można mieć pewność, że nowa ustawa nie będzie służyła do oceny prawnej skutków stosunku prawnego, który miał miejsce pod rządem dawnego prawa (dawniej ustawy). Skoro ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. weszła w życie w dniu 1 lipca 2011r., to nie można skutku uregulowanego w art. 54 ust. 5 i 6 tej ustawy w postaci nieważności umowy poręczenia zobowiązań pozwanego szpitala, powstałych na podstawie umów o świadczenia medyczne zawartych przed dniem wejścia w życie tejże ustawy, zawartej pomiędzy powodem a spółkami (...) i (...), stosować do umów zawartych przed dniem wejścia w życie tej ustawy i wstecznie żądać, aby strony przewidywały, że w przyszłości będzie obowiązywał przepis o takiej treści jak art. 53 ust. 6 w/w ustawy z dnia 22 października 2010r., a nawet przepis art.

54 ust. 5 i 6, bo również przed jego wejściem w życie zostały zawarte umowy pomiędzy pozwanym szpitalem a w/w spółkami.

Z datą wystawienia faktur VAT wiąże się nie powstanie zobowiązań lecz ich wymagalność. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 kwietnia 2012r. (III CZP 10/12, OSNiC nr 10/2012, poz. 117) wyraźnie rozróżnia instytucję samego zobowiązania i instytucję wymagalności roszczenia wynikającego ze zobowiązania. Źródłem zobowiązania może być umowa, a wymagalność dotyczy już istniejącego zobowiązania i daje kontrahentowi możliwość dochodzenia roszczenia przed sądem (wyrok SN z dnia 12 lutego 1991r., III CRN 500/90, OSNCP z 1992r., nr 7 – 8, poz. 137). Z całą stanowczością jeszcze raz należy podkreślić, że zobowiązania strony pozwanej z umów zawartych ze spółkami (...) i (...) powstały jeszcze przed dniem 22 grudnia 2010r. i dlatego do oceny skutków prawnych umów zawartych pomiędzy powodem a w/w spółkami nie mają zastosowania przepisy art. 53 ust. 6 w/w ustawy z dnia 22 października 2010r., ani art. 54 ust. 5 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r.

W związku z powyższym nie może się ostać zarzut nieważności umów zawartych pomiędzy spółkami (...)i (...)a powodem (...) S.A. jako sprzecznych przepisy art. 53 ust. 6 w/w ustawy z dnia 22 października 2010r. (Dz. U. Nr 230, poz. 1507) , ani z art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r. działalności leczniczej (Dz.U.2011.112.654). W dacie zawarcia umów stanowiących źródło zobowiązań pozwanego szpitala nie była wymagana zgoda podmiotu, który utworzył zoz na zawarcie umów z dnia 16 lutego i 26 sierpnia 2010r., gdyby nawet przyjąć, że miały one na celu zmianę wierzyciela.

Nie jest trafny zarzut apelującego o naruszeniu przez sąd a quo treści art. 65 k.c. poprzez ustalenie, że umowy zawarte pomiędzy powodem a spółkami(...)i (...)nie kwalifikują się jako umowy określone w art. 53 ust. 5, 6 w/w ustawy z dnia 22 października 2010r. i art. 54 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011r., gdyż nie miały na celu zmiany wierzyciela, a zadaniem apelującego umowy ten cel spełniały.

Przedmiotem wykładni dokonywanej na podstawie art. 65 k.c. jest oświadczenie woli już uzewnętrznione. Wykładnia takiego oświadczenia zmierza do ustalenia właściwej treści oświadczenia, a nie okoliczności sprzecznych z jego treścią lub wcale nią nieobjętych. W drodze wykładni nie można uzupełniać oświadczenia woli o dalsze elementy materialnoprawne (por. orz. SN z dnia 28 czerwca 1945 r., CI/45, OSN 1945-1946, poz. 1; PiP 1946, z. 5-6, s. 185). Art. 65 § 2 k.c. służy tłumaczeniu treści oświadczenia w sytuacji, gdy dosłowne brzmienie umowy pozostawia margines niepewności, niejasności co do rzeczywistej woli stron. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego w/w umowy zawarte z dostawcami usług czy towarów a powodem są jasne w swoim brzmieniu i nie wymagają wykładni, gdyż z ich treści wynika wyraźnie, że nie są to umowy przelewu wierzytelności, o których stanowi przepis art. 509 i nast. k.c., lecz są to umowy poręczenia prowadzące po ich wykonaniu do wstąpienia z mocy prawa przez powoda w prawa zaspokojonego wierzyciela (subrogacja ustawowa z art. 518 § 1 k.c.).

W przypadku umowy poręczenia nie dochodzi do przeniesienia wierzytelności na skutek czynności prawnej wierzyciela, ale do nabycia wierzytelności z mocy samego prawa przez osobę trzecią (poręczyciela), która spłaca wierzyciela (art. 518 § 1 k.c.). Ma rację Sąd Okręgowy podnosząc, że nie można utożsamiać dwóch odrębnych instytucji prawa cywilnego w sytuacji, gdy ustawodawca w sposób wyraźny je różnicuje (wyrok SN z dnia 24 kwietnia 2008r., IV CSK 39/08, Lex Nr 424361; wyrok SN z dnia 28 listopada 2003r., IV CK 232/02, Lex nr 466007).

W orzecznictwie przyjęto, że podmiotem spłacającym wierzyciela może być każda osoba trzecia, która spełnia świadczenie odpowiadające treści stosunku zobowiązaniowego, jaki łączy wierzyciela z dłużnikiem i to nawet bez zgody dłużnika, pod warunkiem że wierzytelność jest wymagalna. Wierzyciel nie może odmówić przyjęcia zapłaty od osoby trzeciej (art. 356 § 2 k.c.). Skutkiem takiej zapłaty jest wykonanie obowiązku wobec wierzyciela i ewentualne nabycie wierzytelności przez osobę trzecią – art. 518 § 1 k.c. (wyrok SA w Katowicach z dnia 6 grudnia 1990 r., I ACr 60/90, OSA 1991, z. 1, poz. 2; OSAiSN 1991, nr 1, poz. 2, s. 16; por też L. Stecki (w:) Kodeks..., s. 510).

Zgodnie z art. 518 § 1 pkt 1 k.c. cessio legis dotyczy osoby trzeciej, która płaci cudzy dług, za który jest odpowiedzialna osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi (rzeczowo). Osoba trzecia musi płacić więc cudzy dług, a nie własny. Przykładem odpowiedzialności osobistej może być zobowiązanie poręczyciela, który spłaca formalnie własny

dług, ale materialnie cudzy. Poręczyciel w stosunku do wierzyciela odpowiada jak współdłużnik solidarny, ale spłacając wierzyciela, wstępuje w jego miejsce i nabywa spłaconą wierzytelność do wysokości dokonanej zapłaty, stając się wierzycielem głównego dłużnika.

Przelew, inaczej zwany cesją, uregulowany w art. 509 k.c. jest umową, z mocy której wierzyciel – zbywca (cedent) przenosi na nabywcę (cesjonariusza) wierzytelność przysługującą mu wobec dłużnika (debitora). Umową cesji dotychczasowy wierzyciel przenosi więc całą wierzytelność na nowego wierzyciela. Podstawowym wynikiem przelewu wierzytelności jest sukcesyjne wstąpienie cesjonariusza w miejsce cedenta. Taka umowa ma na celu zmianę wierzyciela.

W przypadku umowy poręczenia nie dochodzi do przeniesienia wierzytelności na skutek czynności prawnej wierzyciela, ale do nabycia wierzytelności z mocy prawa przez poręczyciela, który spłacił dotychczasowego wierzyciela (art. 518 § 1 k.c.). Są to więc dwie różne instytucje. Przy pomocy instrumentów zawartych w art. 65 k.c. nie można zmienić zgodnego zamiaru stron. Powód poprzez zawarcie umów z dnia 16 lutego i 26 sierpnia 2010r. stał się gwarantem wykonania zobowiązań pieniężnych pozwanego szpitala i jego obowiązek zapłaty zobowiązania pozwanego urzeczywistniał się jedynie w sytuacji, gdy pozwany swojego zobowiązania nie zapłacił. Strony tych umów potwierdziły swoim zachowaniem, że miały na celu zagwarantowanie zapłaty zadłużenia pozwanego przez powoda, a nie przeniesienie wierzytelności na powoda. Spółki (...)i(...)potwierdziły pozwanemu dokonanie zapłaty zobowiązań pozwanego przez powoda i wstąpienie powoda w prawa zaspokojonego wierzyciela (pismo z dnia 11 kwietnia 2011r. k. 106; pismo z dnia 17 lutego 2011r. k. 169).

Nie można również przyjąć, że umowy zawarte przez powoda ze spółkami medycznymi były umowami pozornymi, gdyż w rzeczywistości pod tymi umowami poręczenia kryły się umowy przelewu wierzytelności uregulowane w art. 509 k.c. i nast. Pozorność w żaden sposób nie zostało udowodniona. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 kwietnia 2008r. (IV CSK 39/08, Lex nr 424361) podkreślił, że pozorność umowy jest okolicznością faktyczną i jako taka podlega ustaleniu przez sąd orzekający, a skoro tak to zgodnie z regułą określoną w art. 6 k.c. strona pozwana powołując się na pozorność winna tę okoliczność faktyczną udowodnić. Zarzut pozorności umowy nie pojawił się ani w postępowaniu przed sądem a quo, ani w postępowaniu apelacyjnym. Nie zostały przytoczone jakiegokolwiek dowody na taką okoliczność. Pozwany w odpowiedzi na pozew powołał się na nieważność umów i jest to zarzut prawa materialnego, który winien być brany pod uwagę przez sąd w toku całego postępowania. Skuteczne powołanie się na pozorność umowy również prowadziłoby do stwierdzenia nieważności umów, ale aby stwierdzić pozorność umowy najpierw pozwany musiałby ją udowodnić zgodnie z regułami art. 6 k.c., a tego w żaden sposób nie uczynił. Nie jest wystarczające w tym zakresie ewentualne powołanie się przez pozwanego na jego własną ocenę treści umowy odmienną niż dokonał tego sąd pierwszej instancji, gdyż byłaby to gołosłowna polemika z ustaleniami faktycznymi i oceną prawną dokonaną przez sąd a quo. Pozorność jest okolicznością faktyczną i należy ją wykazać, a nie oczekiwać, że sąd podzieli hipotetyczne założenie o pozorności umów zawartych pomiędzy powodem a spółkami medycznymi. Nie został zatem naruszony przez sąd pierwszej instancji przepis art. 83 § 1 k.c.

Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się również w żądaniu powoda zasądzenia na jego rzecz spłaconej za pozwanego kwoty naruszenia art. 5 k.c. Podnieść przede wszystkim należy, że pozwany nie płacąc wymagalnych zobowiązań sam narusza zasady współżycia społecznego, a zwłaszcza zasadę rzetelności i uczciwości obowiązującą podmioty w działalności gospodarczej. Domaga się on finansowania jego działalności przez wierzycieli, a gdy wierzyciel domaga się należnej mu wierzytelności nie można stwierdzić, że jest to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Zdaniem sądu ad quem postępowanie samego pozwanego polegające na niepłaceniu swoich wymagalnych zobowiązań stanowi nadużycie prawa, a ten kto sam nadużywa prawa nie może domagać się ochrony z art. 5 k.c. To, że działalność pozwanego polega na ratowaniu zdrowia i życia ludzkiego nie usprawiedliwia nabywania mienia lub korzystania z usług innego podmiotu bez regulowania należności za to. Przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą nie ma obowiązku finansowania działalności pozwanego tylko dlatego, że pozwany zajmuje się ochronieniem najwyższych dóbr osobistych człowieka jakimi są życie i zdrowie.

Nie ma również podstaw do uznania, że sytuacja materialna strony pozwanej sama przez siebie stanowi podstawę do zastosowania instytucji uregulowanej w art. 102 kpc poprzez nieobciążanie pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz powoda. Pozwany nie wykazał istnienia jakiegokolwiek szczególnej sytuacji przemawiającej za odstąpieniem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Jak wyżej wskazano nie może domagać się zastosowania zasad słuszności osoba, która sama te zasady narusza i daje podstawy do wytoczenia procesu narażając drugą stronę na poniesienie kosztów postępowania.

Nie znajdując żadnych argumentów, które mogłyby spowodować wydanie orzeczenia reformatoryjnego lub kasatoryjnego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację, a o kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 i 391 § 1 kpc w oparciu o zasadę odpowiedzialności za wynik procesu ustatuowaną w art. 98 kpc i nie znajdując podstaw do zastosowania art. 102 kpc z przyczyn już wyżej wskazanych.